

Nepartinis lietuvių laikraštis
 Semanario Lithuano Independente
 PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Pietų Amerikoje
 metams 125000, Lietuvai ir kitur 205000
 atskiras numeris — 300 reisu
 S. PAULO, Rua da Moóca, 309

LIETUVIŲ AIDAS BRAZILIJOS JORNAL LITHUANO ECHO.

Nepartinis lietuvių laikraštis
 Semanario Lithuano Independente
 Redaguoją
 A. DUKUS
 Redakcijos ir Administracijos adresas
 S. PAULO R. da Moóca, 309

8-ti metai

Brazilija — São Paulo, 1937 m. Liepos—Julho 24 d.

Nr. 30 (372)

Gen. Franco prašo dar 15 divizijų kariuomenės

Reikalauja paliuosuoti P. Ernesto
 Šiomis dienomis Rio de Janeiro mieste buvo suruoštos demonstracijos dėl paliuosavimo iš kalėjimo buvusio Rio miesto gubernatoriaus Pedro Ernesto, kuris sėdi kalėjime už komunistų. Demonstracijos buvo skaitlingos.

Miguel Costa S. Paulyje

Generolas Miguel Costa, kuris ilgai sėdėjo kalėjime už komunistinį veikimą, bet pagaliau tapo pripažintas nekaltu ir paleistas, atvyko į S. Paulo ir čia jo draugai, jam pagerbti suruošė vakarienę. Į S. Paulo jį atlydėjo jo buvę kalėjimo draugai, parlamento atstovai.

Geležkeliečių streiks

Celžkelio kompanijos, Leopoldina Railway, darbininkai ruošiasi vėl išeiti streikan, jei kompanija neišpildys jų ekonominių reikalavimų.

— Keli Rio politikai nori priversti atsistatydinti Darbo ministrą Agamenon Magalhães ir pradėjo prieš jį stiprią kompaniją.

Juozas Stankevičius išvežtas

Buvę pasklydę gandai, kad lietuvis Juozas Stankevičius, nuėmus karą, tapo paleistas iš kalėjimo, kuris 1936 m. buvo areštuotas už komunistų. Bet vietiniai laikraščiai paskelbė, kad Stankevičius ir Žvirblys tapo išvežti į Europą.

Dadiani atgabentas Brazilijon

Aferistas Dadiani, kuris čia Brazilijoje dar vadinosi Chomskiu, prieš kurį laiką su vienu brazilų skautu, vardu Peroni, buvo išvykęs į Europą. Skautas Peroni kelionėje dingo nuo laivo. Dadiani buvo įtartas jo nužudyme ir Francuzijoje areštuotas ir atgabentas į Braziliją. Dadiani yra lenkas, bet Brazilijoje gimęs.

Mirė mokslininkas Marconi

Liepos 20 d. Romoje, Italijoje, nuo širdės ligos, staigiai mirė mokslininkas, radio bangų išradėjas, Marconi. Jo darbai radio bangų srityje ir jų pritaikyme gyvenimui, labai dideli, dėl to jis buvo apdovanotas garbės titulais. Marconi buvo italas, gimęs 1875 m. Pastaruoju laiku buvo skelbiama, kad Marconi buvo išradęs nematomus mištes spindulius, kurie didelės reikšmės turėtų kare.

MIRÈ PETRAS JONUŠIS S. Paulo Kruvinas Sekmadienis

Generolui Frankui Trūksta Kariuomenės

Pereitą savaitę ėjo labai marškios kovos visuose Ispanijos frontuose, ypatingai buvo dideli mūšiai Madrido apylinkėse. Telegramų pranešimu prie Madrido krito 5000 sukilėlių kariuomenės tik per 24 valandas. Įvairiuose frontuose sukilėlių puolimai buvo vyriausybininkų atmušti su dideliais sukilėliams nuostoliais. Gen. Franco pradėjo nervuoti, ne mažiau nervuojasi Hitleris ir Mussolini su Hitleriu. Sukilėlių palėtis beviltiška. Laimėti karą labai sunku. Jau trūksta žmonių. O Italijos ir Vokietijos jėgas irgi baigia išsiulpti. Šiomis dienomis Frankas kreipėsi pas Mussolini prašydamas dar 15 divizijų kariuomenės.

Rio Lietuviai Neteko Brangaus Savo Seimos Nario

Skaudi žinia pasiekė mus iš Rio de Janeiro: tragiškai mirė Petras Jonušis 50 metų amžiaus. Tai buvo pereitą šeštadienį, liepos 17 d. Kaip mums praneša Juozas Ramanauskas, Jonušis išvyko miestan savo dirbtuvės bizaio reikalais. Jam važiuojant bonde, ant staigaus užsikimšo bonde į kitą gatvę, Jonušis iškrito ir vietoje mirė. Apie nelaimę buvavo pranešta Juozui Ramanauskui, kuris yra Petro Jonušio batų fabriko žentas. Jam nuvykus į nelaimės vietą, Jonušis gulėjo be sąmonės, bet minutėlei atvėrė akis pažūrėjęs į Ramanauską, amžinai užsimerkė,

ta žmonių. O Italijos ir Vokietijos jėgas irgi baigia išsiulpti. Šiomis dienomis Frankas kreipėsi pas Mussolini prašydamas dar 15 divizijų kariuomenės. 10 divizijų Mussolini sutinka duoti, o 5 div. reikalauja iš Vokietijos. Telegramos praneša, kad į Cadiz uostą jau atplaukė 15.000 italų ir 100.000 Afrikos inaurų. Anksčiau sukilėliai buvo užėmę beveik du trečdaliu Ispanijos teritorijos, o šiandieną sukilėliai teturi tik pusę jos.

Petro Jonušio laidotuvas įvyko liepos mėn. 18 d. Palydėti susirinko visa Rio lietuvių kolonija, tiek organizacijos "Vilnius" nariai, tiek pavieniai asmenys. Palaidotas buvo ant São Francisco Xavier kapinų.

Petras Jonušis buvo tikra siela ir paguoda Rio lietuvių, apie jį sukėsi visas kolonijos gyvenimas. Jis įkūrė organizaciją "Vilni" ir visą laiką aktyviai joje dirbo. Buvo geras lietuvis, darbštus darbininkas ir pažangus visuomenės veikėjas. Didiliam nuliūdime paliko žmona ir dvi dukrelės. Tėbūna jam lengva šios šalies žemelė.

Integralistų Demonstracijose Nusautas Lietuvos Zydas

Liepos 18 d. S. Paulo estado integralistai, žaliamarškieniai, suvažiavę buvo S. Paulo miestan daryti savo parada. Žaliamarškinių demonstracijų įvyko ant Avenida Paulista, bet nesisejo be kruvinių riaušių ir aukų. Integralistų demonstracijos baigėsi šaudymais. Pagal oficialiai paduotas žinias S. Paulo policijos, sužaištų buvo 19 žmonių ir vienas užmuštas. Vietos laikraščiai paskelbė, kad užmuštas yra lietuvis ir policijoj įtartas kaip komunistas. Bet paaiškėjo, kad tai Lietuvos zydas, Herme Kapul-

ski, 23 metų amž. prekybininkas. Jį nušovė vienas integralistas, kuris dabar sėdi kalėjime. Dėl šių kruvinių riaušių policija veda tardymą. Visi S. Paulo integralistų skyriai saugojami policijos.

Atentatas prieš Lenkijos fašistų vadą

Liepos 18 d. Varsaivoje buvo suruoštas atentatas prieš Lenkijos fašistų partijos vadą Adomą Kocą. Bet kaip ten buvo, kad Kocas net ir nesužaištas, o į gabalus suplėšytas buvo atentatininkas, kuris norėjo mesti į jį bombą.

Areštai Sov. Rusijoj

Aukštų valdininkų areštai Sovietų Rusijoj vyksta kasdieną ir sušaudoma po kelis "trockistos". Pagal rusų bolševikų spaudą, tai ten beliko vien tik trockistai.

"Grúdo" nariu susirinkimas

Rytoj, liepos 25 d., 14 valandą (2-tra p. p.), šaukiamas visuotinas "Grúdo" b-vės narių susirinkimas. Nariai ir visi būsimieji aktyviai prašomi dalyvauti susirinkime. Bus įdomi J. Šablevičiaus paskaita. Susirinkimas įvyks Mokos mokykloj, rua Lithuania Nr.13.

Valdyba.

Sudėgė Piccardo Balionas

Prof. Piccard vėl buvo pasirengęs pasikelti į stratosferą su savo balionu mokslų tyrimo reikalais. Iet vos tik jis pakilo, kaip buvo priverstas nusileisti, nes balionas sugedo ir, jam nusileidus, sudėgė. Tai antras šiai meitais Piccardo balionas sudėgė.

Kinijoj padėtis neaiški

Kinijoj padėtis negerėja, priešingai, pavojus darosi didesnis, atviras karas su japonais gali kilti, nors jau dabar kariuojama, japonai veržiasi į Kinijos teritoriją. Laikraščiai rašo, kad kilus karui Japonijos tarp Kinijos Sovietai taip pat į tą karą bus įvelti, kurie esą stos kiniečių pusėn. Kinijoj padėtis darosi panaši į Ispanijos padėtį. Kas iš tų kariškų konfliktų išeis, sunku pasakyti, bet jie pasauliui gero nežada. Vieną gražią dieną nuo Azijos rytų ir Europos vakarų gali susiliepsnoti karas, kurio pradžia jau yra.

Ispanijos sukilėlius pripažino

Po vienu metų vidaus karo Ispanijoj, politiniu atžvilgiu generolas Franco menkai ką telaimėjo, tik penkios valstybės yra pripažinusios jo vyriausybę, būtent, Vokietija, Italija ir trys Pietų Amerikos respublikės: Guatemala, Salvadoras, ir Nikaragva.

LAIŠKAI REDAKCIJOJ

Atsiimkite laiškus

J. Vigelis, K. Stakėnas, Ad. Kabaržinskas, M. Milkevičius, Br. Petrašiūnas, O. Vasiliauskienė, M. Budrevičius, St. Mikšūcas, L. Danielius, Pt. Galvanauškas, N. Ragaišius, V. Busila, K. Valiūnas, L. Baltrūnas, An. Girniūnas, A. Paršelis, D. Grabauskas, Alb. Briedis, J. Juška, Jz. Sirtautas, V. Žala, Ant. Girkus, J. Klimaitis, Ptr. Šurba, Šr. Gladkins, Jz. Vasiliauskas, Ker. Sakatauskenė, A. Satkūnas, An. Svoškus, Aug. Ramanauskas, E. Leškauskaitė, Jz. Kazakievičius, V. Montvila, B. Ruzinskas, Vt. Rutkauskas, Jul. Joteikaitė.

Rio de Janeiro Lietuvių Sąjungos "Vilnius" įkūrėjui ir Valdybos nariui

A. A. PETRUI JONUŠIUI

tragiškai mirus, žmonai ir dukterims reiškia gilią užuojautą

Rio de Janeiro Lietuvių S-gos "Vilnius" VALDYBA.

Dideliam "Aido" bičiuliui ir brangiam Draugui,

PETRUI JONUŠIUI

sutikus tragišką mirtį, skausmo ir liūdėsio valandoje, jo šeimai reiškia gilią užuojautą

"Lietuvių Aidas Brazilijoj"

Redakcija ir Administracija.

DR. M. FUCS

Gydytojas - Operatorius - Akušeris - Moterų ir urinarinės ligos

Dra. Feiga Fucs

Vaikų ir vidurių ligos

Gydymas elektra, Diathermia, Ultravioletiniai spinduliai

Nuo 9 iki 12 v. ir nuo 1 iki 9 v. v.

Konsultorijos: { Rua da Moóca, 512-F sobr.
 Rua José Paulino, 109 sobr. Tel. 5-6307
 Buto Tel.: 74450.

Neturtingiems apžiūrėjimas už dyką.

Pasaulio karinė jėga

Pasaulis pasirengęs stoti karan su 55 milijonais karių

Didelių spartumu įvairios valstybės ruošiasi būsimam karui: apmoko vyrus naudoti ginklą, gamina įvairius karo pabūklus, dirba nuodingas dujas ir t. t.

Jungtinių Amerikos Valstijų kariški ekspertai paskelbė, kad šiuo laiku pasaulyje, 48 valstybės turinčios 55 milijonus išlavintų karių, kurie kiekvieną momentą gali būti pašaukti prie ginklo.

Šiandien daugelis valstybių laiko šimtus tūkstančių karių po ginklu net taikos metu. Čia nėra įskaitomos įvairios milicijos, kariškos organizacijos, kurioms taip pat priklauso šimtai tūkstančių vyrų.

Didžiausią nuolatinę kariuomenę laiko Sov. Rusija. Minčtieji Jungt. Am. Valstijų karo ekspertai apskaičiavo, kad Sov. Rusija turinti per 1½ mil. žmonių nuolatines kariuomenės. Rezervė Sov. Rusija turinti apie 19 mil. 490 tūkst. gerai apmokytų karių. Tokiu būdu Sov. Rusija, kilus karui, turėtų per 20 mil. gerai išmokytų, kariškai išlavintų karių.

Toliau daugiausiai nuolatines kariuomenes laiko šios valstybės: Francūzija, Vokietija, Britų Imperija, Italija, Japonija, Lenkija, Rumunija.

Jungtinės Am. Valstijos, nors, palyginti, gyventojų skaičiumi žymiai pralenkia daugelį Europos valstybių, nuolatines kariuomenes telaiko gana mažai. Mat, Amerikoje nėra priverstinės karo tarnybos, o nuolatine kariuomenė yra samdoma. Dabar ir Jungtinės Amerikos Valstijos pradeda susirūpinti padidinti savo nuolatines kariuomenės skaičių. Manoma, kad iki liepos mėn. 1 d. nuolatinis kariuomenės skaičius būsiąs padidintas iki 165 tūkst. vyrų. Tuomet Jungtinės Amerikos Valstijos savo nuolatines kariuomenes skaičium užimtų 10-tą vietą pasaulio valstybių tarpe.

Mažiausia nuolatines kariuomenės

laiko Šveicarija ir Costa Rica (Amerikoje): Šveicarija turi 4 tūkst. 309 karių, o Costa Rica — 730 karių.

Čia paduodama lentelė, parodanti, kiek kokia valstybė laiko nuolatines kariuomenes:

Francūzija	658 777
Vokietija	650 000
Britų Imperija	384 780
Lenkija	332 427
Japonija	282 427
Rumunija	222 000
Ispanija	199 546
Čekoslovakija	164 000
Turkija	133 000
Jugoslavija	131 508
Belgija	91 441
Graikija	91 441
Brazilija	66 072
Portugalija	60 590
Meksika	57 376
Vengrija	43 813
Bulgarija	43 700
Austrija	38 000
Argentina	36 902
Švedija	34 179
Suomija	30 337
Olandija	24 320
Latvija	21 320
Perū	15 273
Kuba	15 042
Kolumbija	14 748
Čili	14 652
Norvegija	14 200
Estija	11 122
Danija	11 000
Urugvajus	8 514
Ekvadoras	7 535
Venezuela	6 000
Guatemala	5 980
Bolivija	5 000
Paragvajus	5 000
Salvadoras	3 700
Domnikonų Respublikos	3 094
Nikaragva	2 750
Haiti	2 175
Honduras	1 942

PAŠALPOS LIETUVOS BAŽNYČIOMS

Svietimo ministeris iš šių metų Svintimo Ministerijos nepaprastų išlaidų sąmatos jau paskyrė kai kurioms bažnyčioms pašalpas, būtent: Rymo katalikų bažnyčioms: statomai Kauno Priskėlimo bažnyčiai 100 tūkst. lt., Pagėgių — 3 000 lt., Kauno šv. Antano — 6 000 lt., Šakių — 3 000 lt., Raudondvario — 3 500 lt., Sasnavos — 3 000 lt., Tirkėlių — 4 000 lt., Šiesių — 9 000 lt., Skirsnemunės — 4 000 lt. ir Rokiškio moksleivių bažnyčiai — 700 lt. Viso Rymo katalikų bažnyčioms paskirta 138 tūkst. 200 lt. pašalpa. Evangelikų liuteronų maldų namams paskirta: Garliavos — 3 000 lt., Jurbarko — 300 lt., Radviliškio (šiaulių) — 2 000 lt. ir Tauragės — 2 000 lt. Viso evangelikų liuteronų namams paskirta 6 300 lt. Žydų maldos namams — sinagogoms paskyrė: Ramygalos — 500 lt. ir Kauno choralinei sinagogai — 1 500 lt. Viso žydų sinagogoms tuo tarpu paskirta 2 000 lt. pašalpa.

Kiek pasisavino pinigų Palangos burmistras

Išaiškinta, kad buvęs Palangos burmistras Vl. Kraujelis 1935-1936 m. laikotarpyje pasisavino vietos savivaldybės pinigų 35 tūkst. 351 lt.: apie 30 tūkst. lt. grynais pinigais ir apie 5 tūkst. 400 lt. kurorto rinkliava.

Vl. Kraujelis pasisavintus pinigus, daugiausia, pralošė. Jis lošė atvažiuodavęs ir į Kauną. Kraujelis teisinasis, kad jis savivaldybės pinigų pasisavinęs ne pasipelnymo tikslu, bet dėl susidėjusių aplinkybių — kortų, plataus gyvenimo.

Bet dabar Vl. Kraujelis apie 7

tūkst. lt. jau grąžinęs Palangos savivaldybei.

Kretingos teismo tardytojas Skirsnaka, kuris Vl. Kraujeli tardė, jį jau patraukė tardymui kaltinamuoju pagal B. St. 578 str. ir kardomąja priemone kaikyri kalėjimą arba 40 tūkst. lt. užstatę. Kraujelis prato užstatą pakelti turto laidu. Dabar Vl. Kraujelis yra uždarytas Šajorų kalėjime.

Džiova padarė 69 milijonu litų nuostolių

Statistikos duomenimis vien tik 1935 m. 15-52 metų amžiaus žmonių mirė 1627. Dėl šių mirimų Lietuva tais metais neteko 34335 darbo metų. Imant statistikos biuru nurodomą vidutinį mėnesinį atlyginimą 57,7 Lt (be gyvenimo minimumu), tai sudaro 19 milijonų 811 tūkst. litų nuostolių.

Pagal kiokius skaičiavimus, kur apskaičiuojamas ir vidutinis žmogaus amžiaus dėl džiovos sumažėjimas, tie džiovos mums padaryti 1935 metais nuostoliai siekia 69 milijonus litų.

Paniamonio valsčiuje perkūnas užmušė moterį

Balalių kaime, Panemunės valsčiuje, Rokiškio apskrityje, 12 Gegužės perkūnas trenkė į Januševičienės tvartą ir užmušė šeiminkę, kuri tuo metu buvo tvarte. Tvartas sudegė ir kartu su juo sudegė Januševičienės kūnas.

Šiurpulingas įvykis cirkė

Šiomis dienomis Kybartuose gastroliavo cirkas "Roma". Viena vakarą, oro akrobatams išpildant savo numerį, akrobatas Žebrauskas staiga krito are-

Kam klausti

Kur siūdintis rūbus, kad jie būtų dailūs ir puoštų žmogų? Tas visiem žinoma, kad tik

Galecko Siuvykloje

Buque de Caxias, 257 Telephone 4-1457

siūvami pagal naujausias madas rūbai iš įvairiausių medžiagos — vietinės ir užsieninės. Darbas pagal savo kokybę yra pigus, atfiekamas sąžiningai, diplomuoto siūvėjo Galecko prižiūrimas. Tad visi ir siūviasi rūbus Galecko siūvykloje.

Lietuvis Ispanijos kare

Ką pasakoja Lietuvos pilietis pabėgęs iš gen. Franco armijos

Kauno gatvėmis jau kelintą dieną slankioja juodbruvis vyrukas, kuris traukia į save praėivų dėmesį nepaprastai apdriskusia kažkokios nežinomos kariškos formacijos uniforma. Jį apstoja daug smalsuolių, kai jis pasirodo vietoje, arba istaigoje, kur jis rūpinasi savo asmens dokumentais. Vyrukas nenoromis kalba su nepažįstamais ir tik labai kamanatinėjamas jis su aiškia išgąstimi akyse murteli: esu išstrukęs iš ispanų svetimųsčių legijono, kuris gen. Franco naudojamas karui su ispanų vyriausybe, ir išgelbėjęs savo gyvybę atbėgau, gerų žmonių padedamas, į gintinę, Lietuvą, kurią palikau prieš 8 metus, norėdamas plačiam pasauli pergyventi idomų nuotykių...

Dar šiek tiek pakamantinėtas, vyrukas, kuris kalba vokiškai ir vidutiniškai lietuviškai (klaipėdiškai) pasakoja, kad jis esąs žydų tautybės, vardu Josifas Saferas, gimęs už Gardų, Klainėdos krašte, Langalių kaime ir kurį laiką gyvenęs Rietave mėsiminko darbininku. Nors plačiau jis vis bijas kalbėti, nes jam vis vaidenasi ispanų sukilėlių vyresnybės rykštė, tačiau įtikintas, kad gen. Franco ranka per trumpą pasiekti jį Lietuvoje, jis pagaliau sutinka plačiau išsikalbėti. Pasirodo, kad tas bėglys iš gen. Franco kariuomenės, prieš 8 metus,

non iš 10 metrų aukščio ir susižeidė. Nelaimė sužadino cirke Luvosią publiką, kurios buvo apie 1,000 žmonių.

Po kelmu rado amerikono paslėpta lobį

Biržų apskrityje Astravo dvaro darbininkas Armanavičius prieš upę, po išverstu kelmu rado amerikonišką, brangų auksinį laikrodį su aukso retazėliu. Retazėlyje buvo ristas žiedas ir paaukuotas peiliukas, kuris visai surūdijęs.

Gyventojai spėja, kad tai bus tuolo amerikono turtas, kuris prieš 12 metų, netoli tos vietos, rastas upėje prigėręs ar prigrirdytas. Gal plėšikas buvo pasislėpęs tuo aukso daiktus po kelmu, kurių nebeapsimė.

— UKMERGĖJE buvo didelis gaisras, kurio metu apdegė 5 žmonės. Sudegė vienuolyno klebonija, žydų sinagoga 6 gyvenami namai ir 2 negyvenami.

turėjęs kišenėje savo tėvo septynis tūkstančius litų, išsiėmęs užsienio pasą ir išvyko į platųjį pasaulį.

Jis ilgai bostėsi po Vokietiją, Francūzija, Italija, Egiptą, Alžirą ir pagaliau, kai atsidūrė ispanų Maroko Melilos mieste, jis jau buvęs be cento. Policijos organai jokiū būdu jam neleidė imtis kokio nors darbo, įsakė išsikraustyti. Pagaliau jis buvo ispanų policijos įkalbėtas stoti svetimųsčių legijonam pagal sutartį penkeriems metams. Jis su tuo sutiko. Legijone būdamas, jis gyveno dažniausia Tetuane, o gyvenimas buvęs labai sunkus. Vyresnybei labiau rūpėjusi žirgų sveikata, negu karių. Be maisto ir aprangos, dar mokėdavę po ketvirtį pezetos, arba 40 ct. Lietuvos pinigais. Nors teko labai atgailauti, bet kelią atgal buvęs labai sunkus. Ir štai prašėdžio gen. Franco sukilimas. Svetimųsčių legijono pulkai laivais naktimis buvę perimesti į Ispanijos Alchiesiro uostą ir jie buvę pasiūsti karo laukan ne prieš arabus, bet prieš pačius ispanus. Jiems padėti buvę suformuoti arabų pulkai, kurie esą labai ištroškę surasti galimybę krikščionis skersti. Patekęs karo pragaran, Saferas dar labiau pasiilgo Lietuvos, savo gimtinės ir jieskojo progos patekti į nelaisvę, bėgti. Kaip kulkosvaidininkas jis beveik buvęs visuose Ispanijos karo frontuose ir pagaliau po Malagos sugrievimo ir paėmimo, jam pavykė tūli už Malagos, prie Motrilio, atsidurti vyriausybinių rankose. Jis buvo sukilėlių sužeistas ir nugabentas į Barceloną, kur išgulėjęs ligoninėje apie porą mėnesių. Pagijęs išvyko per Francūziją, Šveicariją, Austriją atgal namo. Lietuvos pasiuntinybės, ypatingai Prahoje jį sušėlpė kiek galėjo ir pagaliau jis atsidūrė Kaune, kur jį priglaudė žydų karių sąjungoje.

Saferas nenorom pasakoja apie patį karą ir apie jame dalyvaujančius italų ir vokiečių kariškus. Jis vis tvirtina, kad jam uždrausta kalbėti apie politiką... Tačiau, teigia, kad nors respublikonai yra kur kas skaitlingesni savo kariuomene, bet nebūtų atsilaukę be savo aviacijos, kuri esanti rusų vadovaujama ir žymiai pralenkia italų aviaciją. Saferui buvo pasiūlyta, išėjus iš ligoninės, stoti į tarptautinę brigadą, kur jam buvo žadėta surasti nemažą lietuvių kolegų, bet jis atsisakęs, nes troškęs kuo greičiau išstrukti iš karo pragaros ir pasiekti savo gimtąjį kraštą. Dabar jis turįs daug vargo su savo asmens dokumentais.

N. VĖTRA.

Naujoji Lietuvos Istorija

KELIOS PASTABOS DĖL NAUJAI IŠLEISTOS LIETUVOS ISTORIJOS IR JOS NESĄMONIŲ

(Tęsa iš 29 n-rfo)

O naujoji Lietuvos Istorija kaip tik tuo ir pasižymi. Žvilgtelėję į rusų spaudos laikotarpį, matome kaip vainikuojami yra Lietuvos bajorai ir dvasiškija bei bažnyčia. Iš tos istorijos sužinai, kad tik bajorija ir dvasiškija nešė rusų spaudą, kad tik jie buvo persekiojami, kankinami, baudžiami, kad tik dvasiškija ir bajorija buvo tikrieji kankiniai už lietuvių, už laisvę, už lietuvių teises.

U kovoje už Lietuvos nepriklausomybę, iškeliami ne tie faktai, kurie turėtų būti istorijoje užfiksuoti, bet priešingi. Istorijos autoriai atiduoda garbę ne tiems, kurie pirmieji iškėlė Lietuvos nepriklausomybės obalsį ir už jį kovojo, tai — ne pažangiems Lietuvos visuomenės sluoksniams — bet tautininkams ir klerikalams, kurie visuomet protestavo prieš Lietuvos nepriklausomybės mintį ir liepė Lietuvos liaudžiai būti "vierniems ciesaoriui".

Užtenka tik paskaityti tuometinę klerikal-tautininkų spaudą, kad suprastum jų "nuopelnus" kovoje už Lietuvos nepriklausomybę. 1900 metais, tuomet abiansiai vyrė kova tarp caro gubernatorių ir lietuvių už laisvę, tai tuometinis klerikal-tautininkų laikraštis "Tėvynės Sargas" rašė:

"Politišką Lietuvos nepriklausomybę skaitome už tuščią svajonę ir prieš aną (prieš Lietuvos nepriklausomybę — "L.A.B." Red.) atvirai protestuojame."

O 1905 metais dabartinis "tautos vadas" Smetona, viename lietuvių švietėjų susirinkime Vilniuje yra pareiškęs: Siekimas Lietuvos nepriklausomybės, yra tuščia svajonė, gryna fantazija, kurią įgyvendinti nėra galimybių.

O šiandieną tiems, kurie protestavo prieš Lietuvos nepriklausomybę, kurią tyčiojosi iš lietuvių laisvės siekimo, kurie varė lenkinimo darbą Lietuvoje, kurie liepė Lietuvos liaudžiai būti "vierniems ciesaoriui", — statomi paminklai ir visi Lietuvių tautos laimėjimai begėdiškai išplėšiami iš jų, kurie visą savo amželį kovojo už Lietuvos laisvę, už jos gerovę ir nepriklausomybę.

Brazilijos Lietuviai Lietuvos Istorijoje

Naujai išleistoje Lietuvos Istorijoje yra ir užsieny gyvenančių lietuvių skyrius. Tame skyriuje nagrinėjamos lietuvių emigracijos priežastys senaisiais laikais ir Lietuvos nepriklausomybės metu.

Kaip kiekviena tauta turi savo emigraciją, ją turi ir Lietuva. Tačiau lietuviai nuo kitų tautų skyriasi tuo, kad pusė beveik lietuvių tautos gyvena už Lietuvos sienų. Vadinasi, pusė lietuvių gyvena emigracijoje. Tai yra tautos tragedija. Lietuviai bus vieninteliai tautų istorijoje, kurių pusė tautos narių gyvena svetimuose kraštuose, išblaškyti po viso pasaulio kampus.

Neminėsime tas priežastis, kurios suvaidino lietuvių tautos istorijoje šią tragediją, nes jos mums žinomos, norime apsisiti tik ties Brazilijos lietuviais, kurie figuruoja Lietuvos Istorijoje ir apie kuriuos, einančioji mokslas jaunuomenė, turės mokyti. Bet dejas, tas mokslas bus klaidingas, nes Lietuvos Istorijos rasytojas taip sudirbo Brazilijos lietuvių gyvenimo įvykius, jog atrodo, kad viskas dėjosi prieš kokius 2000 metų.

(Bus daugigu)

ATSIMINIMAI IS 1905-1906 M. REVOLIUCIJOS

Caro baudžiamieji būriai Lietuvoje

Baudžiamos laikais ponų išnaudojami ir kankinami baudžiauninkai kartais atsisakydavo klausyti ponų ir net sukildavo prieš juos. Tada ponams į pagalbą ateidavo rusų valdžia — atsiųsdavo kareivių būrius, kurie ir numalšydavo nepaklusnuosius. P. Rusecko knygoje "Baudžiava" (taip aprašomās sukilusių baudžiauninkų Raseinių apskrityje 1861 metais malšinimas:

"Jau dvylikoje didesnių dvarų valstiečiai metė šėję lažus, ir pareiškė, jog tegul juos už tai nors žiauriausiai baudžia ir visus ištreimia, bet jie lažų daugiau neis, tačiau apsiima mokėti šėjęs atlikinėti visas pareigas, kokias tik valdžia ant jų uždės. Valstiečiams numalšinti jų ūkiuose ir jų išlaikymui buvo pastatyta viena kuopa pėstininkų. Bet ši priemonė nieko negelbėjo, todėl buvo sugauti labiausiai neramūs ir įtakingi valstiečiai ir beveik visų ūkininkų akyvaizdoje buvo išplakti rykštėmis nuo 50 iki 150 smūgių. Nubaudus kelius vyrus, žmonės puolė ant kelių, prisipažino, jog klydė, ir verkdami prašė dovanojimo, pasižadėdami tiksliai pildyti uždėtas jiems prievoles. Numalšinus labgiriškius, kitų aplinkinių dvarų valstiečiai patys pradėjo eiti savo pareigas... Dar buvo atsiaakę eiti lažus, bet, kelis nubaudus rykštėmis, ir jie pareiškė paklusnumą."

O štai to paties rasytojo P. Rusecko knygoje "Išniekintos Vėliavos" aprašyta, kaip rusų kariuomenės baudžiamasai būrys baudė vieną kaimą už tai, kad jo žmonės dalyvavo 1905 metų kovoje dėl Lietuvos laisvės:

"Būrys, lyg koks milžiniškas sliubinas, šimtais akių žvalgydamasis, tyliai įsilinko kaimo gilumon... Kareiviai

atritino sunkiai geležimis krioksinčia patranką, pastatė ties Juodišaus namais, nutaikė ir, išvarė visus dar ten likusius žmones, šovė.

"Namuose triokstėlėjo, sudundėjo ir neišpasakytu smarkumu pro langus, sienas ir stogą išsiveržė tirštų, dūmų kamuoliai. Į visas šalis šiupuliais nulėkė sutriuškinti sienojai, balkiai, lentos, dar kažkokie gabalai. Po visą kaimą, garsiai skambėdami, pabiro stiklai.

"Užtaisė ir vėl šovė. Namai griūvančiais, lužtančiais sienojais griūdami, poškėdami, vis didesnėmis skylėmis žiojosi, smuko, iro, ant šono virto. Pro buvusius langus, pro sviėdinių padarytas skyles, pro šiaudinių, dujų ir skeveldrų sudraskytą stogą, veržėsi vis didesnė liepsna, vis tirštesni dūmai, kurie, ramaus vėjelio nešami, pamažu slinko virš kaimo, vis labiau pražutini jam grąšindami.

"Pirmam patrankos šūviui sudundėjus, žmonės žemėn sukrito, kiti galvatrukėiais šmė po kiemą mėtytis, nebežinodami, ko pirmučiausia stvertis..."

Davatkū vienoje duobėje su vyru

Šį pavasarį Malėtuose, Utenos apskrityje, mirė sena dievobaiminga davatkėle Juozapata S. Kaip tik pasitaikė, kad tuo pačiu laiku netolimame kaime mirė vienas vyras. Žemė kapuose šmet buvo labai giliai įalušė ir duobkiasims pasirodė, kad kasti dvi duobes neapsimoka, nes abu numirėlius laidojo tą pačią dieną. Jie iškasė vieną plačią duobę ir abu lavonus kartu palaidojo.

Bet pasirodė, kad dėl šio dalyko labai įsižeidė kitos Malėtų davatkos, mirusios draugės.

VAISTINE PASSERINI

Rekomenduotina visiems lietuviams vaistinė.

Patarnavimas sąžiningas ir patikimas. Įvairus pasirinkimas vietinių ir užsieninių vaistų bei kosmetikos dalykų.

Galima kreiptis naktį.

Rua Silva Pinto 263

Tel. 5-3584.

Dr. H. Schechtmann

Santa Casa Gydytojas

Vidujinių Ligų specialistas

Bendra Kliniką vaikams ir suaugusiems

Ultra - Violetiniai spinduliai

Ligonius priima nuo 8 iki 9 v. ryto ir nuo 2 iki 8 v. v.

RUA DA GRAÇA, 66 TEL. 5-1451 S. PAULO

SKILVIS IR KEPENYS

Moderniskas, greitas ir tikras gydymas skilvio ir Kepenų specialisto

BE OPERACIJOS

Vidurių skausmai, skilvio išsiplėtimas, protinis nusilpnėjimas, sifilio ligos, skilvio uždegimas, rūgymas, skilvio votys, įvairūs diegliai ir kitos ligos gydoma be operacijos. Įvairios MOTERŲ LIGOS gydomos irgi be operacijos, tik su inžeksonais. Jei sergi, tai šiandien pat kreipkis pas

Dr. Povilą -- Santa Casa Medico ir chirurga

Priėmimas nuo 11 iki 12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.

Rezidencija ir Konsultorija: Rua Silva Pinto, 444. (Bom Retiro). Tel.: 5-4175 — São Paulo.

PASTABA. Vyksta i namus bile valanda diena ir nakti.

SIUVYKLA ESTAN

Siuvykla Estan — tai vienintelė, kuri dirba už priėnamiąsias kainas ir atsako už darbą. Ten pat randasi didelis patogumas tiems, kurie nenori laiko gaišti ir užsakymai galina pasirinkti iš padarytų kostiumų, nes siuvykloje Estan randasi didelis pasirinkimas puikausio išdirbinio ir moderniškiausio medžiagų gatavų kostiumų nuo 130\$ iki 300\$. Be to, yra specialus skyrius moterėskiams rubams ypač palatams ir kostiumams.

Rua da Conceição, 79-a (Prie pat Luz stoties)

Dantų gydytoja

Dr. B. Levin

Diplomuota Saratavo universiteto ir buv. prof. Tišinskago asistentė Lvovo Gydo, traukia ir deda dantis. Kainos pigios. Ligonius priima kasdien nuo 9 iki 12 val. ir nuo 2 iki 10 val. vak.

Kalba: rusų, lenkų, vokiečių ir kt. kalbomis

ADRESAS Rua Jose Paulino, 109. Tel. — 56307

(virš lietuviškos vaistinės José Paulino).

Ar atlikai savo pareiga?
Ar jau užsiprenumeravai laikrasti
"LIETUVIŲ AIDA BRAZ."?
 Jei ne, tai nieko nelaukdamas, skubėk pasiusti pinigus 12\$ ir Tamsta lankys "AIDAS" istisus metus
Aidas, Rua da Moóca 309.
S. Paulo.

FOTOGRAFAS is KAUNO
GILUC
 Žinomas savo menišku darbu daro modernias visokių rūšių fotografijas iš geriausios užsieninės medžiagos papiginta kaina.
 Be to, europiečiams daroma nuolaida.
 Adresas: RUA JOSÉ PAULINO, 118-a
 Bom Retiro

Laivininkystės Bendrovė
MUNDIAL

Praga Antonio Prado, 3
 sobr. salė 2.
 (Priešais City Bank)
 Telefonas: 2-8929 S. Paulo
Laivakortės iš Europos ir kitų kraštų pigiausiaiom kainom.
KVIEĖIMAI - CARTAS DE CHAMADA

Paruošiam trumpiausiu laiku.
Depozito Cekiai
 Pardavimai už pinigus ir ilgam išsimokėjimui.
KAINOS BE KONKURENCIJOS NIEKUR NESITARK, NEPASITEIRAVES PAS MUS.

Dr. Brisolla
ADVOKATAS

R. Boa Vista, 18, 2 aukatas, salė - 25. Telefonai: 2-6639 ir 5-2091

LABORATORIJA
MEDICINIŠKAS ISTYRIMAS

(Nugarakaulio, smegenų, kraujo šlapumo ir išmatų)
 Tikras ir geras
Dr. A. KANDIA IR M. KOGANO
 Rua Barão de Itapetininga, 242, 3 aukatas
 Priėmimo valandos nuo 9-11 ir nuo 3-6. Sekmadienį nuo 10-12 val. Tel. 4-0218. Kalbama rusiškai, lenkiškai ir vokiškai.

DANTU GYDYTOJAS
JOSÉ LEVKOVICH

Rua Silva Pinto 264 (antigo 46) Bom Retiro. Atsižvelgdamas į sunkų laiką nutarė sumažinti kainas už dantų gydymą ant pusės kainos, kaip antai: ištraukti dantį be skausmo 5\$000; plomba cida-bro purceleno 8\$000.
 Kalbama lietuviškai, rusiškai ir lenkiškai.

LIETUVIŲ VAISTINE

"José Paulino"

RUA JOSÉ PAULINO, 109 Teleph. 5-6307
 (BOM RETIRO)

Visokių vaistų, parfumarijos daiktų, perryšimo medžiaga pigiausiaiomis kainomis.
 Su pagarba Provizorius **A. RUMMEL**
 Medicinos pagelba kasdien už dyka nuo 5 iki 9 v. v

Dr. B. K. Chipakoff

(Maskvos universiteto)

Su didele praktika Europoj ir Brazilijoje

Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų specialistas
LABORATORIA: nugarkaulio smegenų šlapumo ir išmatų ištyrimas. Ligonius priima nuo 8 iki 9 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 12 val.

Konsultorija ir gyvenamoji vieta

Rua Ypiranga, 193 app. 4- Telef. 4-0316 - S. PAULO

DAKTARAS

A. JAZARA SNEGE

(Maskvos gydytojas 1914 m.)

Vidujiniu, veneriniu ir moterisku ligu specialistas, chirurgas.

Ligonius priima nuo 9 iki 12 ir nuo 3 iki 7 val. vak.
 Ladeira Porto Geral, 12, salės 4 ir 5.

(Kampas rua Boa Vista ir 25 de Março)

Gyvenamoji vieta ten pat 5 andar Tel. 2-5068

Dr. S. Meitin

Diplomuotas Vokietijos, Rygos ir Rio de Janeiro universitetų

Vidujinių ir nervų, reumatizmo ir nuomaro ligų specialistas. Gonoreja - Sifilis.

Gydymas kalnų saule.

Ligonius priima kasdieną nuo 2 iki 6 val. vak.
 Susikalbama lietuviškai.

Rua Barão de Itapetininga 37-A. 1-as aukatas.
 Tel. 4-1705.

PRISIEKUSIS VERTEJAS

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro, 32 soboroja Tel. 2-6393
 S. PAULO

Daro vertimus iš visų kalbų ir paruošia visokius dokumentus, kaip antai: chamadas, naturalizacijos, carteira de identidade ir kitus dokumentus.

KALBAMA LIETUVIŠKAI.

Dr. ADOLPHO TAUBKIN
ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo Fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai (spotikos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t.t.), skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Rašinė: Rua Direita, 2, 2-as aukatas
 Telef. 2-1629

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 1 iki 5 val. vak.
KALBA LIETUVIŠKAI

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS (Visose stadijose - aštrus ir kroniskas.) SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 - 12 ir nuo 3 - 7. Sekmadieniais nuo 10-12.

Rua Barão de Itapetininga, 242, 3 aukatas
 Tel. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai

VAISTINE IR PERFUMARIJA MUNICIPAL

Farmaceutikas: **A. Gorenstein**

Cheminiai produktai, vaistai ir įvairūs mediciniški įrankiai. Kvepalai užsieniniai ir vietiniai ir įvairūs preparatai.

Rua Barão de Itapetininga, 192 Telefonas: 4-7787

LIETUVIS DAILININKAS

São Paulo, gatvėje Newton Prado, 140 lietuvis **LIONGINAS PAZIKAS** turi asidarus dailės-paišybos studiją. Piešia įvairius paveikslus, portretus ir t. t. ant drobės alėjiniais dažais. Kas nori turėti gražų portretą, tesikreipia ten. Taip pat ten taisomi laikrodžiai ir kiti dalykai

Kur tik būsi, neužmirsk "Aido"

Jis parduodamas:
 S. Paulo.

Stotyje «Luz», prie Centralinio Pašto durų ir kampo; Largo da Sé prie laikrodžio ir Vila Prudente bondės sustojimo vietos; Bom Retiro: Vaistinė «José Paulino» - rua José Paulino 109, Baužio krautuvėje - rua Aymores ir kampas rua Carmo Oatira; Vila Anastazioj Kirilausko krautuvėje; V. Zelina: J. Vigolio krautuvėj - rua 3 N.º 4; Sant'Anna: Menkaičio krautuvėj, - rua Voluntarios da Patria 59; Mokoje - kampas rua da Moóca ir av. Paes de Barros kioskeje, Visose miesto dalyse pas platintojus ir Aido redakcijoj.

Rio de Janeiro.

Prano Dutkaus restorane «Vilnius» - rua de Catumbi, 4 «Vilnius» s-gos centre - Praça Tiradentes 61 ir Petro Jonušio dirbtuvėje - rua Bella, 106.

Santos.

S. P. R. Geležinkelio stoties kioskeje.

PASTABA: Jei kurioje nors S. Paulo miesto dalyje arba kuriam kitam nors mieste nėra įsteigtos Aido pardavimo stoties ir kur tik gyvena didėnis būrelis lietuvių, praneš kite redakcijai, o redakcija tuoj pat pasirūpins. Aidas turi būti visur parduvinėjamas, visur platinamas. Nė vieno kampelio tonelieka, kur nebūtų Aido.

Vokiečių fotografijų įstaiga "BERNARDO"

Įsteigta 1890 metais
 Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.
Arthur Schmidt

Rua São Caetano, 111
 (senas nr. 103) S. PAULO
 Telephone 4-5576

